

SPECTATOR DIN LOJĂ

Față în față cu ce se întâmplă pe scenă; față în față cu o sală, regret, dezolant de goală. Rece. Când teatrul e gol probabil că se întâmplă ceva cu semenii noștri. Alte interese, desigur. În loc de teatru, comedia străzii, în loc de literatură, nebunia presei libere. S-a rupt ceva și nu știu ce, ne stratificăm, bogați, săraci, intelectuali, șarlatani. Și doar era pe gratis, fără bani. Ce este prea ieftin nu ne interesează? Să trag oare concluzia că un exercițiu intelectual mai profund ne obosește? Nu mai sînt în urbea noastră nici măcar o mie de iubitori de teatru? Criza intelectuală, dacă există, îi atinge doar pe cei slabi și superficiali, criza infecundă, vreau să spun, Cultura continuă, nu se întrerupe decît pentru unii, artistul autentic își vede de treabă. Bacăul cu energile lui spirituale puternice își merită un teatru, îl are și-l va avea. Teatrul este o instanță vie și persuasivă în care ne recunoaștem pasiunile, viciile, gusturile, comportamentul. Totul anesteziat sau crud, la vedere. Am ascultat texte de Pirandello, Cehov, Ribacov, Alecsandri, Ziedonis, Seneca, Sorescu, Ovidiu, Shakespeare, Vallejo, Ritsos, Blaga, Blandiana, Cocteau, Buzura, Bacovia, Wilde, D.R. Popescu, Jelebeanu, Noul Testament, Casian, Gîncz, Árpád, Geo Dumitrescu în tehnici de interpretare, caduce, cuminti, corecte, moderne, inteligente; am avut în față o oglindă fidelă a stării teatrului mai ales din provincie, care nu este strălucită: Birlad, Bacău, Piatra Neamț, Galați, Iași, Turda, Constanța, Satu Mare, Brăila, Botoșani, Brașov, Timișoara, Baia Mare și București. Un orizont geografic larg și diferențiat. În provincie sînt actori cu disponibilități neexplorate, asta s-a văzut cu ochiul liber. Ne lipsese regizori de marcă în provincie și, în consecință, spectacolele coerente și deștepte; ce păcat de acest material uman care se exprimă doar rezonabil, cuminte, uneori impropriu dacă nu chiar împotriva propriei sale vocații. Am văzut

cabotini cu lustru, gravi și emfatici, caraghioși, rizibili, meteahnă veche a actorului de provincie. Am văzut tineri îndrăznind modalități noi de expresie, simple, percutante, cu impact eficace asupra noastră. Teatrul își caută mereu specificitatea actului său creator, asta e bine, toate formulele sînt viabile dacă se adecvează scopului.

Încercarea actorului de a-și realiza singur recitalul n-a dat întotdeauna rezultate notabile și cum melodrama e încă o rețetă sigură pentru cei slabi de inger am văzut și așa ceva: naftalină și lacrimi, femei abandonate, mă rog, asta ține de o sensibilitate din vremurile Damei cu camelii. Am auzit chiar și texte proletcultiste, am văzut decoruri idilice și cu asta atingem chestiunea repertoriului. Divers, cu valențe dramatice dar, din păcate, uneori, textele conexe în același recital au suportat greu apropierea prin inadecvare și lipsă de coerență ideatică: pe scurt s-a vădit absența unor scenariiști de meserie care să topească părțile într-un întreg rotund, în ceva de sine stătător. E mai mult decît sigur că învățămintele trase din actuala ediție a Galei, care ființează de douăzeci de ani, să configureze un alt început în care performanța actoricească, de elită, să primeze. Dacă vrem nume mari trebuie să oferim premii foarte mari; un oraș ambițios ca al nostru, în plină evoluție poate ademeni stelele de primă mărime ale teatrului românesc să evolueze și pe scena Teatrului Bacovia... Peste doi ani, oamenii de acțiune de astăzi, ceva mai bogați atunci, vor avea orgoliul benefic și generos de a susține material cîteva premii fulminante care să confere Galei caracteristicile inconfundabile ale unui mare spectacol de teatru... Revenirea la normalitate este o chestiune a tuturor; vom avea doar ceea ce putem face noi înșine. Inclusiv să ocupăm lojele goale...

Ovidiu GENARU

• Mihai Drăgoi în „Păpuși sîntem toți” (Premiul II)
Foto: Costel PLETOSU

PĂPUȘI...

Actorul Mihai Drăgoi a propus Galei Naționale a Recitalurilor Dramatice tema „Păpuși sîntem cu toții” inspirată dintr-o replică a lui Pirandello. În trei ipostaze, pornind de la candoarea copilăriei cînd totul pare posibil și simplu trecînd prin registrul grav al marilor poeți ai lumii și încheiînd cu relatarea unei confruntări burlești cu tehnica modernă, culeasă dintre schițele acide ale lui Zoschenko, actorul încearcă un fel de istorie ironică a omului, păpușă în mina agilă a destinului... Cît amuzament — atîta tristețe, cîtă naivitate — atîta realism: acesta este gîndul pe care îl transmite publicului. Nu la „manipulare”, cuvînt cu înțeles greu, se referă actorul, ci la o mai veche și mai dură soartă a ființei, mai presus de politica zilei...

Suplu în mișcări, exact în nuanțe și punînd, în cuvînte, întreaga încercătură a textelor pe care și le-a ales, Mihai Drăgoi a cucerit publicul. Nu putem spune

că la „stăpînit”; aceasta ar contraveni discursului său dramatic care poartă, cu sine, o chemare la degajarea de poncife și luarea în serios a detaliilor vieții.

„Păpuși sîntem cu toții” face parte dintr-un „serial” al interpretului băcăuan: în „Tichia” cu elopotei” de Pirandello și în „Play Strindberg” de Dürrenmatt, spectacole ale acestei stagioni în care el afirmă o maturitate artistică substanțială și responsabilă, dialogul prezentat la Gală a fost pregătit cu minuție. Poate fără să vrea el a început să joace, în aceste piese de celebritate, drama și comedia omului mic, deloc celebru, dar nu mai puțin important în istorie ca și într-un spectacol.

ISAC

BĂCĂUANI!

A... grozav lucru veți afla, deși învinuire groznică aduc (de infidelă și — amară nepăsare ce — arătară) a celor ce-au uitat de înșiși ei, uitînd de alții — ca de rosturi. Sînt cronicar și aștăzi, încă, viața mi-e în primejdie. Dreptatea e a celui ce mă-ame-nință, o spun, o recunosc deschis. N-aduc elogi dar nici nu mă îndoiesc cînd spun, măcar că teama de pumnal mă îmboldește, că de-l lăsați pe ucigaș să-ncerce, prin temnite un cetățean veți pierde, cum n-ați avut și nici nu veți avea brav și destoinie, dar neîmpăcat de trist. Și uferînd puțin: o Crăciunescu, este actorul Crăciunescu, cel mai frumos bărbat din urbea voastră, frumos și aspru, tandru, patin de viciu, cu pofta încă trează, Nu-l laud, vi-l arăt, lăta-l, descoperiți-l: Richard Barton moldovean, mai vesel poate, mai uman și mai teribil, poate. Si monstrul nu-și găsește asemănarea în ținut și dincolo de Prut, în Basarabia, Herta și în Bucovina. Prea puțin te-am pomenit, Florine, e drept, în București, nici în Bacău n-am spus și furia ta e de-nțeles. Te-n-treb cu toate acestea: de ce în-deși adesea (deși cu timbrul nobil de boier moldav, de caldă gravitate și sonoritate adîncă) silabele din vers ce se răsfrîng mai lesne prin rostire, spîrgînd adesea ce prin impletire ajunge la înțelesuri?

Mihai Drăgoi e blînd, cuminte, dar luați amînte, are colții ascuțiți. Mihai Drăgoi...

Sebastian Vlad POPA

PS. Mulțumim lui Stelian Preda pentru recitalul domniei sale, ferit în Gală

Vitalie BICHIR: „Sper să dobîndesc un stil propriu”

— Felicitări pentru mențiunea acordată de juriu în numele ziarului nostru. Personal, o agreez întrucît corespunde cu ceea ce și eu insumi aș fi recomandat. E, asadar, cazul să vă prezentați cititorilor „Deșteptări”.

— M-am născut la 2 februarie 1971, în satul Brînza, raionul Vulcan (fostul județ Cahul), Republica Moldova. Am terminat liceul în 1988. În 1989 am intrat la Facultatea de Actorie la Chișinău. După un an am părăsit-o și am venit la Iași, la clasa profesorului Sergiu Tudose. Înainte de a intra în facultate am jucat în studioul Teatrului „Ion Creangă” din Chișinău, abia înființat. La Bacău, am fost și anul trecut, împreună cu colega mea Cristina Chert, care a prezentat poemul „După meleci” de Ion Barbu. Eu i-am pregătit partea plastică, mișcarea de pe scenă. M-am hotărît să particip și eu cu un recital în concurs. Ideea de a aborda „Meșterul Manole” de Lucian Blaga o am încă de la Chișinău, după ce Teatrul „Ion Creangă” a montat „Zamolxe” al aceluiași autor. Emil Coșeriu, care a interpretat rolul principal, ne-a spus: „Băieți, trebuie să cunoașteți mai

mult pe Blaga!” Am citit „Meșterul Manole” și m-am gîndit să fac eu insumi ceva din această piesă. Am mai avut o încercare la Institut, cînd eram în anul I.

— Ce gen de texte și ce tipuri de actori preferați?

— Îmi place să joc comedie. Am jucat, la clasă, „Bădăranii” de Goldoni (rolul lui Canciano) și m-am simțit bine în ea. Mi-a plăcut. Am jucat însă și Tiresias din „Oedip rege” de Sofocle. Așadar într-un semestru am jucat și comedie și tragedie. Am simțit că pot să fac și una și alta. Mă situez deocamdată la extreme. Teatrul psihologic încă n-am făcut și deci nu știu cît de bine aș putea să-l joc. Dar tragedie și comedie cam știu. E pe puterile mele.

— Aveți un actor (din Iași, din țară, din străinătate) cu care ați vrea să semănați și care constituie, actualmente, modelul dumneavoastră?

— În Iași, este student Ion Sapdaru din Basarabia. Un actor foarte bun. El a terminat la Moscova. Vorbesc mult cu dînsul, îl văd în spectacole (joacă la Național). La clasă mi-a spus că îi iau deja intonația, că îi iau mișcarea. Cred totuși că Sapdaru (care, ca regizor, a pregătit cu noi un Beckett) și cu mine sîntem genuri diferite și că voi dobîndi un stil propriu. Actorii din țară? I-am văzut pe cîțiva pe video și mi-au plăcut foarte mult; pe alții i-am văzut în spectacole la București. Sigur, îmi place foarte mult Toma Caragiu. Iar dintre cei tineri de azi, Claudiu Bleonț, Dan Puric. Pe alții nu-i prea cunosc.

— Ați fost concurent dar și spectator zilele acestea. Care e

părerea dv. despre nivelul Galei?

— După părerea mea, ar fi trebuit ca recitalurile să fie împărțite pe categorii: actori în perioada de stagiu, studenți, actori profesioniști peste 30 de ani. Un student cînd vine la festival își dă toate silințele să se prezinte bine. Aceasta este cel mai mare pericol pentru actorul care are deja o carieră care nu mai poate ieși din propria-i formulă.

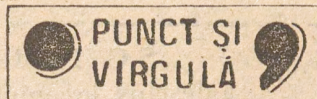
— Vă înduioșează, vă e cumva milă de ei?

— Mulți actori mai în vîrstă au recunoscut că festivalul ar trebui să fie exclusiv pentru tineri. Chiar și Viorica Vatananu mi-a spus că la următoarea ediție nu va mai participa. „Vă las pe voi”, mi-a zis ea. Festivalul e pentru cei care vor să-și facă un nume.

— Cît ați stat aici v-ați gîndit la ceea ce se întîmplă la dv., în Basarabia? Vă frîmintă evenimentele de-acolo? Aveți încredere într-un viitor mai liniștit?

— Într-un viitor liniștit nu prea am încredere. Nu cunosc situația decît din ceea ce aud la radio și la televizor. Vin oameni de acolo și ne spun că presa exagerează. La fel îmi spune și Ion Sapdaru care e din Transnistria. Sincer să fiu, mă gîndesc dar nu mai știu ce să cred. Uneori facem și glume. Poate nu ne dăm seama ce se întîmplă acolo. Cînd eram la școală și veneau în vizită veterani de război să ne vorbească despre campaniile lor, noi ziceam că ei povestesc lucruri din filme. Am rămas cu aceeași mentalitate: nu știm cum arată un război, nu ne putem închipui că s-ar putea distruge sate, că s-ar putea omorî oameni.

(G. En.)

Prin programarea, luna trecută, pe micul ecran, a piesei sale „Bătrîna și Hoțul”, dl. Viorel Savin a atins, cred, un prag nevisat în urmă cu 9 ani cînd a avut loc, în Studioul 108 al Teatrului Bacovia, premiera ei. Publicată în volum („Jocul de dincolo de ploaie”, Ed. Junimea, 1985), lucrarea a fost reprezentată, ulte-

Președinta juriului:
CARMEN TÂNASE

Carmen Tănase a absolvit Institutul de Teatru „I. L. Caragiale” în anul 1984, la clasa condusă de Olga Tudorache, susținîndu-și examenul de diplomă cu rolul Ioanei Boiu din „Suflete tari” de Camil Petrescu. Este repartizată la cel mai tînăr teatru din țară și cu cea mai efemeră existență — la Suceava — de unde se va transfera la Naționalul ieșean. Aici joacă mult, într-un repertoriu divers, atrăgînd, dintru început, atenția publicului și a cronicarilor. Înaltă, cu ochi prelungi de idol egiptean, de o frumusețe specială, ușor stranie și distantă, Carmen a întruchipat pe scenă personaje puternice, pasionale, cu o forță ieșită din comun. Și, deopotrivă, misterul feminin, nevoia de cunoaștere, setea de tandrețe sau neîmplinirea și amărăciunea unei vieți risipite, ca în Helena (din Melodie varșoviană de L. Zorin) — premiul de interpretare la una din edițiile Galei de la Bacău și în EA (din „Tactica șarpelui boa” de A. P. Cehov) cu care a obținut un alt premiu, la Festivalul teatrului scurt de la Oradea. De

rrior, pe mai multe scene din țară. Televiziunea a preluat și adaptat spectacolul realizat la Teatrul Mic din București de dl. Cristian Hadjileu (actualmente directorul Direcției Teatrelor din România), cu admirabila actriță Irina Răchiteanu și cu Sorin Medeleni (în final au mai apărut Nicolae Ieremeciuc și Petre Moraru). Grație aluziilor istorice, culturale, politice pe care le conține și atasamentul interpretelor față de partiturile lor, „Bătrîna și Hoțul” apare ca o piesă încă proaspătă, cu destule rezonanțe actuale. (I.L.C.)

cîtăva vreme face parte din colectivul celui mai bine cotate teatru din București, Odeon. Mi-a mărturisit că abia acum e fericită cu adevărat, redescoperindu-se pe parcursul extraordinarelor repetiții cu regizorul Alexander Hausvater (canadian de origine română) la spectacolul eveniment... „și-au pus cătușele florilor” de F. Arrabal. E prezentă și pe platourile de filmare și la televiziune, unde o puteți vedea, cu plăcere, desigur, sîmbăta și duminica la emisiunea „Bună dimineată!”. E căsătorită cu criticul de teatru Victor Parhon și este mama unui băiețel, pe nume Tudor. Clipele de răgaz și le petrece în familie, avînd casa deschisă pentru toți prietenii sau pe un teren de sport — ploieșteanca din ea tînjește după hipodromul de acolo unde a făcut cîțiva ani buni de călărie. Revenind la teatru, nu pot decît să adaug că, la ora actuală, Carmen Tănase este una dintre valorile certe ale generației ei.

Carmen Mihalache POPA

Joi 4 iunie 1992